

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 4156

гр. София, 18.12.2023 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 2-РО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 1-ВИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на осемнадесети
септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Снежанка Николова

Членове: Гергана Никова
Соня Найденова

като разгледа докладваното от Гергана Никова Касационно гражданско дело
№ 20238002100320 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба вх.№ 67580 от 18.10.2022 г., подадена от “Ню Медия
Уеб”ЕООД, чрез адвокат А. Н. К.-М. и адвокат Д. И., срещу въззивно Решение № 1812 от
08.07.2022 г. по в.гр.д.№ 15297/2021 г. на Софийски градски съд, II-Д въззивен състав.

Препис от касационната жалба е връчен на ответника по касация В. А. М.. Не е постъпил
отговор по реда на чл. 287 ГПК.

По наличието на основания за допускане на касационното обжалване, Върховният
касационен съд, състав на Второ г.о., намира следното:

Първоинстанционният съд е сезиран от В. А. М. с искова молба, уточнена пред въззивния
съд, с която срещу ответника „Ню Медия Уеб” ЕООД е предявен иск с правно основание чл.
49 вр. чл. 45 ЗЗД за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди от публикувана на
23.08.2020 г. в електронното издание „Лура. BG” статия със заглавие „Гаджето на А. му
кръшка с блондинка”, в която се съдържат обидни и клеветнически твърдения, а именно:
„обърна резбата”; „интимничи с палавата Ц. П.”; „отново бе заловен на кръшка на
половинката си този път с жена”; „дватамата открито се натискат и мляскат на плажа”;
„сенчест бизнес”, и от публикуван снимков материал, който е създаден и публикуван без
знанието и съгласието на ищеца.

По делото не е спорно, че ответното дружество има качество на възложител по отношение
на автора на процесната статия, поради което е пасивно легитимирана страна по предявения
иск. В тази връзка е прието, че ответникът отговаря за вредите, причинени от съдържащите
се в нея обидни изрази и неверни и клеветнически твърдения по отношение на ищеца.
Статията е със заглавие „Гаджето на А. му кръшка с блондинка” и подзаглавие „В. обърна

резбата, интимничи с палавата Ц. П. на Слънчев бряг”. В нея се съдържат и посочените в исковата молба изрази: „Гаджето на А. – мачото със сенчест бизнес... “; „Мускулестият левент отново бе заловен да кръшка половинката си, този път с жена”; „Двамата открито се натискат и мляскат на плажа... “. Придружена е със снимков материал от плажа.

Според показанията на свидетеля И. М. процесната статия е публикувана по снимки, които са били изпратени анонимно в офиса на дружеството, като в профила на едно от лицата на снимките (Ц. П.) в Инстаграм също е имало публикувана снимка, на която тя е на плажа. От показанията на свидетеля В. Т. е установено, че ищецът се е чувствал обиден от публикацията, че изневерява на А. и ходи с други жени, която статия и свидетелят е прочел. Ищецът се притеснил от реакцията на неговите роднини и близки, затворил се в себе си, имало е промяна в поведението му. Свидетелят сочи още, че ищецът се е обидил най-много от твърденията, че се занимава с лихварство. Не му е известно да има регистрирани на името на ищеца търговски дружества. От показанията на свидетеля Ц. Ц. е установено, че след процесната статия ищецът спрял да тренира, защото са го свързвали с незаконен бизнес и хората ще го коментират.

Въззивният съд е приел, че сочените от ищеца изрази от процесната публикация са основание за ангажиране отговорността на ответника. Част от използваните словоформи са обидни, а други – клеветнически. Те представляват възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност, т.е. имат характер на фактически твърдения, и съдържат обидни, крайно негативни изказвания. Изразът „мачото със сенчест бизнес” внушава, че ищецът се занимава с незаконна и престъпна бизнес дейност според разпространеното и общоприето значение на фразеологизма „сенчест бизнес”. Този факт не е установен в производството по делото от ответника, поради което е прието, че само на това основание публикацията сочи на неправомерност, тъй като не са спазени правилата за добра журналистическа практика, вменияваща задължение за публикуване само на достоверна и проверена информация. С изразите „Гаджето на А. му кръшка с блондинка”, „В. обърна резбата, интимничи с палавата Ц. П. на Слънчев бряг”, „Мускулестият левент отново бе заловен да кръшка половинката си, този път с жена”; „Двамата открито се натискат и мляскат на плажа....” ищецът е обвиняван в аморално и обществено укоримо поведение в личния му живот, тъй като изневерява на партньора си, които изказвания биха били възприемани като обидни, независимо от субективното отношение на адресата към същите, и са такива с оглед общоприетите морални и социални критерии за допустими норми в общуването. Ирелевантно за отговорността за вреди по чл. 45 ЗЗД, респ. по чл. 49 ЗЗД, е дали деянието представлява престъпление по смисъла на НК, респ. дали процесните изрази представляват обида и клевета по смисъла на НК.

Прието е, че заснемането на ищеца, респ. публикуването на снимките без неговото знание, също е противоправно поведение. С това поведение са надхвърлени границите на правото свободно да се изразява и разпространява мнение, установено в чл. 39, ал. 1 КРБ, както и на правото да се търси, получава и разпространява информация съгласно чл. 41, ал. 1 КРБ. Не са налице данни по делото заснемането на ищеца да е извършено при наличие на изключения, предвидени в закон, в които е дерогирана забраната по чл. 32, ал. 2 КРБ.

Заснемането на ищеца без негово съгласие не е оправдано и с оглед твърденията на ответника, че същият е публична личност. Процесните снимки не са във връзка с професионална или обществена дейност на ищеца, нито касаят въпроси от обществен интерес, а са свързани изцяло с личния живот на ищеца. Неприложима в случая е цитираната от ответника разпоредба на чл. 13, ал. 2 ЗАПСП, тъй като същата касае съгласие на изобразеното лице относно авторските права върху фотографии или др. произведения на изобразителното изкуство.

При определяне на справедливия размер на обезщетението въззивният съд е съобразил естеството на извършеното деяние - публично, чрез онлайн медия, станало достояние на неограничен кръг от хора, възрастта на пострадалото лице, негативното отражение на извършеното в психо-емоционален план резултат от извършения деликт, отражението на публикацията както в личен, така и в обществен план. Същевременно съдът е отчетел и факта, че разпространената клеветническа и обидна информация е засегнала и личното усещане за чест, достойнство и справедливост на лицето и като цяло няма данни да е с дълготраен характер. Отчетени са и обстоятелствата, че липсват доказателства изживените нервно-психическо напрежение и притеснения да са в значителна степен, тъй като не са довели до болестни изменения в психиката на ищеца, а са преживени само негативни усещания и неудобства. Липсват категорични доказателства за обективни прояви на психическия тормоз и стрес. В обобщение - съдът е приел, че справедливото обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди е в размер на сумата 2 500 лева. С оглед последното е постановил отменяване на решението на първата инстанция в частта, в която иска е уважен за разликата над сумата 2 500 лв. до присъдената от СРС сума от 10 000 лв., като е постановил отхвърляне на иска за разликата над сумата 2 500 лв. до сумата 10 000 лв. Изложените от въззивния съд мотиви обосновават постановяването на потвърдителен диспозитив за частта от решението на СРС, с която е присъдено заплащането на сумата 2 500 лв. Такъв потвърдителен диспозитив отсъства в диспозитивната част на въззивното решение. Доколкото волята на съда е ясно изразена и установима от съдържанието на акта, отсъствието на потвърдителен диспозитив съставлява отстранима от самия въззивен съд и по всяко време (включително – след приключване на настоящото производство) очевидна фактическа грешка. Касационната жалба е насочена именно срещу тази част от въззивния акт.

В изложението към касационната жалба се поддържа наличието на основанието по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК по следните въпроси: 1. Каква е разликата между даване на мнение с оценъчен характер и обидата с оглед преценката за противоправност на деянието по чл. 45 ЗЗД; 2. Подлежат ли оценъчните съждения на проверка относно тяхната истинност; могат ли оценъчни съждения, базирани на верни факти и обстоятелства, да обосновават противоправност за разпространителя им; при установена истинност на факт може ли изложено въз основа на него твърдение да се счита клеветническо или обидно; 3. Длъжен ли е съдът да посочи кои неимуществени вреди подлежат на обезщетение, при условие, че е установил липса на доказателства за неимуществени вреди; Какви са критериите за определяне на справедлив размер по смисъла на чл. 52 ЗЗД на обезщетението за

неимуществени вреди.

Твърди се, че въпросите са разрешени в противоречие с практиката на ВКС, както следва: първи въпрос – в противоречие с Решение № 213 от 26.01.2021 г. по гр.д.№ 970/2020 г. на ВКС, IV г.о., Решение № 278 от 27.11.2019 г. по гр.д.№ 1140/2019 г. на ВКС, IV г.о., Решение № 484 от 09.06.2010 г. по гр.д.№ 1438/2009 г. на ВКС, III г.о., Решение № 62 от 06.03.2012 г. по гр.д.№ 1376/2011 г. на ВКС, IV г.о.; втори въпрос – в противоречие с Решение № 62 от 06.03.2012 г. по гр.д.№ 1376/2011 г. на ВКС, IV г.о., трети въпрос – в противоречие с т. 1 и т. 2 от ППВС № 4/1968 г.

Не е налице основание за допускане на обжалването.

Относно въпроси №№ 1 и 2 не се констатира наличието на допълнителния селективен критерий по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК. С Решение № 213 от 26.01.2021 г. по гр.д.№ 970/2020 г. на ВКС, IV г.о. е прието, че негативните оценки, направени при спазване на ограниченията по чл. 39, ал. 1 от Конституцията, представляват коментар на фактите и не пораждат отговорност. За разлика от негативните оценки, обидата е противоправно деяние и е налице, когато някой каже или извърши нещо унижително за честта или достойнството на друго. С Решение № 62 от 06.03.2012 г. по гр.д.№ 1376/2011 г. на ВКС, IV г.о. е прието, че оценъчните съждения не могат да се проверяват за тяхната вярност – те представляват коментар на фактите, а не възпроизвеждане на обстоятелства от обективната действителност. За вярност могат да бъдат проверявани само фактическите твърдения, но не и оценката на фактите. Не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира или предполага във връзка с обществен въпрос, свързан с неговия пост, дейност или занятие. Такива оценки не могат да ангажират отговорността на автора им за обезщетяване на причинени неимуществени вреди на адресата, ако не засягат достойнството на личността (т.е ако не съставляват обида). Въпросите не са разрешени от въззивния съд в противоречие с практиката на ВКС, доколкото именно в съответствие с нея въззивният съд е преценил кои от изявленията в процесната статия съставляват оценъчни изрази и кои съдържат твърдение за злепоставящ факт, както и дали са употребени обидни по съдържание изрази, засягащи честта и достойнството на ищеца, с оглед общоприетите морални и социални критерии за допустими норми в общуването. Преценката на конкретните факти и обстоятелства, на събраните по конкретното дело доказателства и в крайна сметка – на правилността на извода на въззивния съд съставлява ли обида конкретното изявление, би могла да се извърши само във втората фаза на касационното производство - в случай на допускане до касационен контрол на въззивното решение, но не и във фазата на селектиране на жалбите. Въпрос № 3 от изложението също не обосновава допускане на касационно обжалване. В случая въззивният съд е обсъдил и преценил установените по делото обстоятелства, имащи значение за определяне на размер на обезщетението за неимуществени вреди, като същите са посочени в мотивите на съдебния акт и е отразено значението им за определения размер на обезщетението.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на Второ отделение на Гражданската колегия

О П Р Е Д Е Л И :

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на въззивно Решение № 1812 от 08.07.2022 г. по в.гр.д.№ 15297/2021 г. на Софийски градски съд, II-Д въззивен състав.

Определението е окончателно.

ОБРЪЩА ВНИМАНИЕ на СГС, II „д“ въззивен състав, че след постъпване на делото в СГС за отразяване на резултата от производството по касационната жалба, следва да проведе производство по чл. 247 ГПК във връзка с формираната в мотивите, но необективирана в диспозитива воля за частично потвърждаване на първоинстанционното решение.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____